

ವಿಕಾಸ ಕನ್ನಡ

೨೪, ೨೫, ೨೬
ನವೆಂಬರ್ ೨೦೧೭

ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು
ಮೈದಾನ, ಮೈಸೂರು

ಲಕ್ಷನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಮೈಸೂರು
ನೆನಪಿನ ಸಂಪುಟ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ನೀಲಗಿರಿ ತಳವಾರ

ವಿಕಾಸ ಕನ್ನಡ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ನೀಲಗಿರಿ ತಳವಾರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ರಷಿನೆಯು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಮಿತಿ
ಅರಮನೆ ಉತ್ತರ ದ್ವಾರ, ಮೈಸೂರು ೫೭೦ ೦೦೧

Vikasa Kannada: Edited by Dr. Neelagiri Talawar, Professor of Kannada;
Kuvempu Institute of Kannada Studies, Manasagangotri, University of Mysore,
Mysuru 570 006. E-mail: nmtalawar@gmail.com M: 8971522330
Pages: xxvi + 1202

First Published in November 2017

‘ವಿಕಾಸ ಕನ್ನಡ’ ಸಂಪಾದಕರು ಡಾ. ನೀಲಗಿರಿ ತಳವಾರ
ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಆರ್ಥಿಕತೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಮಿತಿ
ಅರಮನೆ ಉತ್ತರ ದ್ವಾರ, ಮೈಸೂರು. ದೂರ: ೮೮೯೨೫೮೦೦೫೦

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ: ೨೦೧೭

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಕೆ.ಕೆ. ಮಕಾಳಿ

ಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಸಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ (೮೬೬೬೦೪೪೬೪೨೭)

ಮುದ್ರಣ: ಗುಪ್ತ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಮೈಸೂರು

೪೨. ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಕನಸು ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿ ೭೩೮
 - ಎಸ್.ಡಿ.ಶಶಿಕಲಾ
೪೩. ಚ.ಸರ್ವಮಂಗಲಾ ಅವರ ಅಮ್ಮನಗುಡ್ಡ: ವೈಚಾರಿಕ ನೋಟ ೭೫೧
 - ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ
೪೪. ವೈದೇಹಿ ಅವರ 'ನೋಡಬಾರದು ಚೀಲದೊಳಗನು' ೭೫೭
 - ನಾಗಣ್ಣ ಕಿಲಾರಿ
೪೫. 'ಶಯನ ಕಕ್ಷೆಯ ಭಗವದ್ಗೀತೆ': ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ೭೬೩
 - ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ
೪೬. ಅಂತಃಸಾಕ್ಷಿಯೇ ಮೈಯಾಗಿ ಅಂತಃಕರಣವೇ ಕೈಯಾಗಿ ಮಿಡಿಯುವ ಕವಿತೆ ೭೬೮
 - ಎಂ. ದೇವಮಣಿ
೪೭. ಅಂಜಲಿನಾ...! ೭೭೨
 - ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್
೪೮. ಸುಕನ್ಯಾ ಮಾರುತಿಯವರ 'ಬಡವರಯ್ಯಾ' ಕವಿತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ೭೭೬
 - ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್
೪೯. ಅಪೇಕ್ಷ ಮಾದರಿ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಾದವರು ೭೮೦
 - ಮಂಡು ಕೊಡಿಲುಗನೆ
೫೦. ಡುಂಡುಭ ವಿಲಾಪ ೭೮೪
 - ನಿ.ಗೂ ರಮೇಶ್
೫೧. 'ಅಳುವುದು ಕವಿತೆ'ಯ ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ೭೯೧
 - ಪಿ.ಮಣಿ
೫೨. ದು.ಸರಸ್ವತಿಯವರ ನೀವೊಮ್ಮೆ ಶಪಿಸಿ ಕವನದ ಸುತ್ತ.... ೭೯೫
 - ಅಭಿಷೇಕ್ ವೈ.ಎಸ್
೫೩. ಹನಿ ಮೊಗೆದು ಬಿತ್ತುವ ಹಂಬಲ ೭೯೮
 - ಗಣೇಶ ಹೊಸಸನೆ
೫೪. ಎಚ್ಚೆಸ್ವಿ ಅವರ 'ಎಲೆಗಳು ನೂರಾರು': ಕವಿತೆಯ ಒಂದು ನೋಟ ೮೦೨
 - ವಿಜಯಕಾಂತ ಪಾಟೀಲ
೫೫. ಪಳಕಳ ಸೀತಾರಾಮ ಭಟ್ಟ ಅವರ 'ಯಾಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ':
 ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ೮೦೪
 - ಸುರೇಶ ನಾಗಲಮಡಿಕೆ
೫೬. ಟೆಡ್ಡಿಬೇರ್: ಒಂದು ನೋಟ ೮೦೯
 - ಚೆನ್ನರಾಜು ಎಂ ಬಸಪ್ಪನದೊಡ್ಡಿ

ಸುಕನ್ಯಾಮಾರುತಿಯವರ 'ಬಡವರಯ್ಯಾ' ಕವಿತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್

ಕನ್ನಡ ಕವಯಿತ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧಕಾರ್ತಿ ಸುಕನ್ಯಾ ಬಿ.ಮಾರುತಿಯವರು ಐದು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಂವೇದನಾಶೀಲರಾದ ಈ ಲೇಖಕಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖಕಿ ಹಲವಾರು ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕೊಂಡವರು. ಕನ್ನಡ ಪರವಾದ ಗೋಕಾಕ್ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು. ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಎಂದೊಡನೆ ಪುರುಷ ವಿರೋಧಿಯೆಂಬ ಧೋರಣೆಯೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೂಪಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಕೇವಲ ಸ್ತ್ರೀಪರವಾದ ಸಂಕುಚಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳದೆ ಅದು ಮಾನವತಾವಾದದತ್ತ ಹೊರಳಿ ಕೊಳ್ಳುವ, ಎಲ್ಲರ ಒಳಿತನ್ನು ಬಯಸುವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಯುವ ಆಶಯದತ್ತ ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದಲ್ಲ, ಇಂತಹ ವ್ಯಾಪಕ ನೆಲೆಯ ಕವಿಯತ್ರಿಯಾಗಿ ಸುಕನ್ಯಾ ಮಾರುತಿ ಮುಖ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. 'ನಾನೆಂಬ ಮಾಯೆ' ಮತ್ತು 'ಬಿಂಬದೊಳಗಿನ ಮಾತು' ಮುಂತಾಗಿ ಐದು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು ದಲಿತರ ದಮನಿತರ ದನಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಅಂತಹುದೇ ಒಂದು ಕವಿತೆ 'ಬಡವರಯ್ಯಾ' ಎನ್ನುವುದು.

ಬಡತನ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಂಟಿದ ಶಾಪ. ಯಾವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬಂದರೂ ಬಡತನವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಲು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಏನೆಲ್ಲ ಹಣ ವ್ಯಯಿಸಿದರೂ ಬಡತನದ ಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಬಡವ, ಶ್ರೀಮಂತರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಸಾಗಿದೆ, ಹೊರತಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದೊಂದು ವಿಪರಾಸ. ಇಂತಹ ಬಡತನದ ವಿಷಾದಭರಿತ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕವಿತೆಯ ಅನನ್ಯತೆಯಿರುವುದು ಕೇವಲ ಬಡತನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಎರಡು ವಚನಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದು ಬಡತನದ ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನವಾದ 'ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯ ಮಾಡುವರು' ಎನ್ನುವುದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಡವ ಸಿರಿವಂತರ ನಡುವಿನ ಅಂತರದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾದರೂ ಅದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಿರುವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಿರಿವಂತರು ಭೌತಿಕ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರೆ, ಬಡವನಾದ ನನಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವಾದರೂ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ದೇವಾಲಯ ಮಾಡಿ ಈ ದೇಹವೆಂಬ ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗೆಯೇ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತನ್ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನೇ ದೈವೀ ನೆಲೆಗೆ ಏರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಗೆ ವಚನ ಮಾತಾಡುತ್ತದೆ. 'ನನ್ನ ಕಾಲು ಕಂಬ ದೇಹ ದೇಗುಲ ಶಿರ ಹೊನ್ನ ಕಳಸ' ಇಂತಹ ದೇವಾಲಯವಿರಲು ಬೇರೆ

ದೇವಾಲಯವೇಕೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಸವಣ್ಣನದು ಭೌತಿಕ ಜಡತ್ವದ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣ ಜಂಗಮತತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದಕ. ಬಸವಣ್ಣನವರದೇ ಇನ್ನೊಂದು ವಚನ 'ಎನ್ನ ಕಾಯವ ದಂಡಿಗೆಯ ಮಾಡಯ್ಯ' ಎನ್ನುವುದು ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಸಂಗೀತದ ವಾದ್ಯ ವೀಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನುಡಿಸುವಂತೆ ಬತ್ತಿಸಿರಾಗ ಹಾಡುವಂತೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ಆ ದೈವಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವದ್ದು. ತನ್ನ ಶರೀರದ ಒಂದೊಂದು ಅಂಗಾಂಗವೂ ವಾದ್ಯದ ಒಂದೊಂದು ಅವಯವದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಬಳಸಿ ನಾದ ಹೊರಡಿಸುವಂತೆ, ರಾಗ ನುಡಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಕವಯತ್ರಿ ಸುಕನ್ಯಾ ಅವರ ಕವಿತೆಯ ಆರಂಭವಾಗುವುದೂ ವಚನದ ಮೊದಲ ಸಾಲಿನಿಂದಲೇ ಆದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯದೇ ತಿರುವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

**'ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯ ಮಾಡುವರಯ್ಯಾ
ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಬಡವನು'**

ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳಿದರೆ ಕವಯತ್ರಿ ಸುಕನ್ಯಾ ಅವರ ಕವಿತೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

**'ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯ ಮಾಡುವರಯ್ಯಾ
ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ ಬಡವರಯ್ಯಾ'**

ವಚನದ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಧಾಟಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಪರವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ ಬಡವರಯ್ಯಾ ಎನ್ನುವಾಗ ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ವಿಷಾದ ಎರಡೂ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಮುಂದುವರಿದಂತೆ, ವಿಡಂಬನೆ ಮೊನಚಾಗಿದೆ.

**ಮೀತಿಮೀರಿ ಬೆಳೆದ ಬೊಜ್ಜಿನ
ನೆರಳನ್ನಾದರೂ ನೀನಾಶ್ರಯಿಸಿದರೆ
ಸೊಗಸಾದ ದೇವಾಲಯಗಳಾದಾವು
ನಮ್ಮ ಖಾಲಿ ಒಡಲುಗಳನೆಂತು
ದೇಗುಲವಾಗಿಸೋಣ?**

ಶ್ರೀಮಂತರ ದೇಹದ ಗಾತ್ರ ಆ ಬೆಳೆದ ಬೊಜ್ಜು ಆ ಬೊಜ್ಜು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ದೇವರಿಗೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ದೇವರೇ ಸಿರಿವಂತರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವ ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಇಲ್ಲಿದೆ. ದುಡಿದವರ ಪಾಲಿಗೆ ದಕ್ಕಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಸಿದು ತಿಂದು ಸಿರಿವಂತರ ಬೊಜ್ಜು ಬೆಳೆದರೆ ಬಡವರ ಒಡಲು ಖಾಲಿಯಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆನ್ನಿಗಂಟಿಕೊಂಡಿದೆ.

ದೇಹ ದೇವಾಲಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಗೌರವ ಮೂಡುವ ಬದಲು ಅಸಹ್ಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಬೊಜ್ಜು ಬೆಳೆದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಆಕಾರ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಆಸರೆ ಪಡೆಯುವ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ಇವುಗಳ ಚಿತ್ರ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರದಂತೆ ನಗೆಯುಕ್ಕಿಸಿದರೂ ತಕ್ಷಣದ

ಸುಕನ್ಯಾಮಾರುತಿಯವರ 'ಬಡವರಯ್ಯಾ' ಕವಿತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ / ೭೭೭

ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಖಾಲಿ ಒಡಲುಗಳ ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚಿ ಮನಸ್ಸು ವಿಷಾದದಿಂದ ತುಂಬುತ್ತದೆ.
ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳು ಅದೇ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಉಬ್ಬಿಕೊಂಡ ಕಾಲ್ಗಲಾದರೆ
ಸುಭದ್ರ ಕಂಬವಾದಾವು
ಕಳ್ಳಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕಾಲ್ಗಲನೆಂತು
ಕಂಬವಾಗಿಸೋಣ?

ಕಟ್ಟಡದ ಕಂಬಗಳು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ಸದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ದೇಗುಲ ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ತಿಂದು, ಕೊಬ್ಬಿದ, ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಉಬ್ಬಿದ ಉಳ್ಳವರ ಕಾಲುಗಳು ಆ ಕಾಲುಗಳು ಕಂಬವಾಗಲು
ಯೋಗ್ಯ ಬಡವರವೋ ಕಳ್ಳಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತಹ ಕಾಲುಗಳು ಆ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ದೇವಾಲಯದ
ಕಟ್ಟಡ ನಿಲ್ಲಿಸಲುಂಟೆ? ಕಂಬಗಳಾಗಲು ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾಲುಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ತನ್ನ ಕಾಲ
ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಲೂ ಆಗದ್ದು ದೇವಾಲಯದ ಕಂಬವೆಂತಾದಾವು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಳ್ಳವರ ಬಡವರ ನಡುವಿನ
ಅಗಾಧ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಕಟುಸತ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ.

ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಸಿಂಗರಿಸಿದ
ಕನ್ನಡಕಗಳ ಹೊಳಪೇ ಧಾರಾಳವಾಗಿರುವಾಗ
ಕಾಂತಿಹೀನ ಕಣ್ಣುಗಳ
ಜ್ಯೋತಿಯನೆಂತು ಬೆಳಗೋಣ

ಉಳ್ಳವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಕಣ್ಣನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಕನ್ನಡಕದ ಹೊಳಪು
ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೃತಕವಾದುದು ಅದರ ಬೆಳಕು ಧಾರಾಳವೂ ಹೌದು ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಕಾಣಲು
ಒಲ್ಲದೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಕಣ್ಣುಗಳು ಉಳ್ಳವರವು ಆದರೆ ಬಡವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಯಿಲ್ಲ ಕಾಂತಿಯಾದರು
ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು? ಕಾಂತಿ ಕೊಡುವಂತಹ ಶಕ್ತಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರಲ್ಲವೇ?. ತೆರೆದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದರೂ
ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಕಾಂತಿಯಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ದೀಪಾರತಿ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುತ್ತ
ಉಳ್ಳವರ ಹಾಗೂ ಬಡವರ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ
ವೀಣೆಯ ರೂಪಕವಿರುವ ವಚನದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆ ಬಡವರ ದೇಹವನ್ನು ಬೇಕಿದ್ದರೆ
ವೀಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಈ ಸಾಲುಗಳು.

ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾಯವ
ದಂಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿಕೋ
ಒಣಗಿ ಸಪೂರವಾಗಿದೆ
ಪೊಳ್ಳು ಶಿರವನ್ನು ಸೋರೆಯಮಾಡಿಕೋ,
ನಾದ ಬತ್ತಿ
ನರಗಳು ಸೊಗಸಾದ ತಂತಿಯೇ ಆಗಿವೆ
ಬೆರಳ ಎಲುಬಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ
ಒಂದು ಬಾರಿ ಮೀಟಿ ನೋಡು
ತಂತಿ ಘಟ್ಟೆಂದು ಹರಿಯುತ್ತ.....

ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಬಡವರ ಶರೀರದ ಅಂಗ ಅಂಗವೂ ವಾದ್ಯದ ಅವಯವವೇ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಈ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಾರಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತುಂಬಾ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕೊನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಲ್ಲಿ, ನಡಿಸಿದಾಗ, ರಾಗ ಹೊಮ್ಮುವ ಬದಲು ತಂತಿ ತುಂಡರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವೀಣೆ ಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದ ತೀವ್ರತೆಯಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಘಟ್ಟೆಂದು' ಎನ್ನುವ ಪದ ಆ ಕ್ರಿಯೆಯ

ಬಡತನದ ದಾರುಣ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಹು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಕವಯಿತ್ರಿ ಬಸವಣ್ಣ ಎರಡು ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಬಡತನಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ರೂಪಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿತೆಯ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗ ಇದರ ಫಲಿತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಮೀಟಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಗ ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ತಂತಿಯೇ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟು ದುರ್ಬಲವಾದ ಜೀರ್ಣ ಶೀರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಡವರಿದ್ದಾರೆ, ತಂತಿ ಹರಿದ ಮೇಲೇನಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ

ಭಕ್ತಿರಸದ ಬದಲು

ದುಃಖದ ಹೊನಲೇ ಹೊಮ್ಮುತ್ತೆ

ಎನ್ನೆತ್ತಾ ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತ ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂದದ್ದು ಭಕ್ತಿರಸ. ಆದರೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮುವುದು ದುಃಖದ ಹೊನಲು; ಇದೆಂತಹ ವಿಪರ್ಯಾಸ, ದೇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂಬುದು ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ತಾತ್ವಿಕತೆ, ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನುವುದು ಬರಿಯ ಶಬ್ದಾಡಂಬರವಷ್ಟೇ, ಅದು ಶಬ್ದದ ಲಜ್ಜೆ ಕೂಡ ಹೌದು ಈ ಶಬ್ದ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಕವಯಿತ್ರಿ ಸುಕನ್ಯಾ ಮಾರುತಿ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಾನತೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸಂವಿಧಾನ ನೀಡಿದ ಹಕ್ಕು ಆದರೆ ಸಮಾನತೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಡವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬರಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ, ಬಡತನ, ಹಸಿವು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಅಚ್ಚಿನ ಎರಕಗಳು. ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಶೋಷಣೆ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದು ಕಟುಸತ್ಯ ಆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕವಯಿತ್ರಿ.

ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದ್ದರೂ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಉಳ್ಳದ್ದು ಆದರೆ ಸುಕನ್ಯಾ ಅವರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ಇರುವುದು ಬಡತನದ ಮೇಲೆ; ಬಡತನವೇ ಕವಿತೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯ ಎರಡು ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಕೊಲಾಜ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳು ತಮ್ಮ ಆಶಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವೆ. ಕವಯಿತ್ರಿ ಬಡತನದ ಅಸಹಾಯಕ, ದೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಡವರ ಆಕ್ರೋಶ ಆಸ್ಪೋಟಿಸಿದರೆ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯದ ರೂಪಕ ಕೇವಲ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ ಅದು ಇಡೀ ದೇಶ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕುರಿತಿದೆ.

ಸುಕನ್ಯಾಮಾರುತಿಯವರ 'ಬಡವರಯ್ಯಾ' ಕವಿತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ / ೭೭೯